

Nationale
Voorleeslunch
vrijdag 2 oktober

een initiatief van:

DOE'T ROSA IN BOLE KEAPJE SOE

Joke van Leeuwen

VERTALERS:

Oersetting: Nynke de Vries

Korreksjes: Stephan Berger

Op in rûzige middei luts Rosa de foardoar fan har ûnderwenning achter har ticht om yn har gersgriene jas in farske bôle te keapjen. It rinnen gie har prima ôf sûnder helpmiddels, al wie se de lêste jierren gâns tinner en wiffer wurden.

Rosa stie noch mar amper op 'e dyk of in sterke wynpûst krige har te pakken. Dy tilde it lichte liif samar op en naam har mei as yn in hingmatte, al mar heger en heger oant boppe de reade dakken fan har jierrentritichbuertsje. Dit wie de earste kear dat har fermeagering in probleem like. Se wie in plúske op jierren wurden. Mar al gau ûnderfûn se it net mear as probleem en foldie it har prima om troch de wyn meinommen te wurden. Dat kaam net allinne omdat it útsicht hieltyd mear yndruk makke, mar benammen omdat de wyn har dróéch, lykas ea har al lang lyn ferstoarne mem har droegen hawwe moast.

Wat is dit bysûnder, sei se tsjin harsels, wat is it hearlik om troch de wyn op fûgelhichte leafdefol oanrekke te wurden. Dat mis ik bytiden sa. Sokke oanrekkingen.

Mar dêrnei begûn se har dochs soargen te meitsjen, want stoarmwyn koe ynienen lizzen gean en wat soe der dan barre? Soe se ynienen nei

ûnderen stoarte, op de strjitstiennen? Of soe se dwers troch in rût fan in heech flatgebou samar by in frjemde oer de flier glide?

Och, tocht se, lit ik yn it no bliuwe, it skynt ferstannich te wêzen om yn it no te bliuwen, ik fiel my sa licht, ik ha gjin lêst fan 'e ûnderrêch, neat drukt op wat oars, lit ik dus mar yn it no bliuwe.

Ynienen like it oft de wyn syn hannen fan har ôfluts. Se foel, lokkich net mear as in meter as trije, en plompte yn in swimbad dat boppe op it dak fan in fiifstjerrehotel wie. Fuortdaliks griep se nei in stange fan it swimbadljedderke en klom se it wetter út. Drippend rûn se oer it dakterras, sykjend nei in manier om wer nei ûnderen te kinnen.

Dat is ek wat, mompele se tsjin in steapel lisstuollen dy't fêstbûn wiene en yn in hoeke op better waar leine te wachtsjen. De iennichste doar dy't se seach koe gelokkich iepen. Op har sopjende skuon glûpte se in moarmeren trep ôf en stie efkes letter op de boppeste ferdjipping fan it sjike hotel.

Rosa hie noch nea fan har libben yn in hotel west. As se earder mei har man op fakânsje gong, namen se in tinte mei, in swiere tinte mei yngewikkelde tintestokken en in soadsje hjerringen dy't har man altyd mei safolle krêft de grûn yn sloech dat dy der by ôfreis amper mear út te krijen wiene. Och, koe se him noch mar fertelle wat se krekt meimakke hie, mar hy wie al fyftjin jier dea.

Ut ien fan alle doarren kaam in skjinmakster foar it ljocht. Ferheard seach se nei Rosa dy't dêr yn har wiete gersgriene jas en mei de trochweakke broeksboxen net wist wat kant oft se út moast.

'Roem?' sei de skjinmakster.

Rosa begriep net wat se bedoelde. Se sei dat it de wyn west hie, mar de skjinmakster treau har al in lift yn.

'Krounfloor,' sei se. Se drukte op it knopke foar ûnder en foardat de doar fan de lift tichtfoel skeat se de gong wer op om fierder te wurkjen, want minsken dy't in bytsje fertsjinje, krije faak ek net folle tiid.

It wie in goudkleurige lift. Ut it plafond wei wolke in sûzige melody. Yn in grutte spegel mei in donker swym deroer seach Rosa harsels stean. Se like der jierren jonger yn. Wat in freonlike spegel, tocht se. Under hoegde se de doar fan de lift net sels iepen te dwaan. Dat die in jonge fan in jier as tweintich, skatte se. Hoewol, bytiden bliken sokke keardels al goed fjirtich te wêzen. In aardich rossich kopke, deftich yn de klean, hy soe har beppesizzer wêze kinne as se in beppesizzer hie, mar se hie gjin beppesizzer.

‘Mefrou, wat is der mei jó?’ frege er.

En Rosa fertelde dat de wyn har optild en droegen hie en dêrnei yn it swimbad goaide.

De beppesizzer dy’t har beppesizzer net wie helle der in kordate frou by yn in read mantelpak.

‘Jo binne wiet,’ sei mefrou Mantelpak.

‘Dat hawwe jo goed sjoen,’ sei Rosa.

De frou frege nei har keamernûmer, mar Rosa wist fan gjin keamernûmer. Se sei dat se yn it swimbad fallen wie, wylst se allinne mar in bôle keapje soe.

‘Yn it swimbad, mei sok waar,’ sei frou Mantelpak. Se griep Rosa har earm beet en luts har mei. Dit soort beetnimmen rekkene Rosa net ta de oanrekkingen dy’t se mist hie.

Se kaam yn in keammerke telâne dêr’t in sleauwe leunstoel stie en in kwinende keamerplant.

Mefrou Mantelpak rûn fuort en kaam efkes letter werom mei twa ûnbidige jiskepûden en in goudkleurige föhn. De earste jiskepûde drapearre se oer de sitting fan de leunstoel, de twadde lei se op it heechpoalige tapyt.

‘Doch jo jas út,’ hiet se. Rosa joech om har sizzen. Har blûske wie drûch bleaun. Mefrou Mantelpak drapearre de jas op de twadde jiskepûde, mei de beide mouwen wiid as lei it stik klean dêr efter de siken by te kommen.

No moast Rosa fan har yn de leunstoel sitten gean. En se moast har identiteitskaart sjen litte.

‘Sorry,’ sei Rosa, ‘dy ha ik thús lizze litten, ik soe nammentlik allinne mar in bôle keapje. En earlik sein ha ik in hearlike ûnderfining hân, einlings wer ris sa’n gefoel fan droegen wurde, begripe jo? Sa’n gefoel fan streake wurde sels, dat hat in minske nedich, is ’t net sa?’ Mefrou Mantelpak sei neat werom. Se liet Rosa allinne, dêr yn dy leunstoel, dêr neist dy keamerplant.

Rosa seach de fôhn lizzen. Dy is miskien wol handich, tocht se. En omdat se har skuon en sokken útdwaan woe en soks steand likegoed as hingjend yn sa’n djippe stoel net praktysk wie, liet se har op it heechpoalige tapyt sakje.

Doe hyste se harsels oerein, skode har broek oant op ’e knibbels, gong wer op de grûn sitten en luts him oer de bleate fuotten. Efkes seach se oandachtich nei de skonken, mei hjir en dêr in blau ierke en in plakje dat der earder net op foarkaam. Der siet troch it fermeagerjen wat oerskot oan fel om ’e bonken, mar dy skonken fan har diene it noch goed. Se gie wer stean en wrong har sokken en har broeksboksen stevich út boppe de modder dêr’t de keamerplant yn stie te kwinen. Hooplik siet der yn dat swimbadwetter net wat wêr’t sa’n plant noch ûngelokkiger fan waard.

Yn in hoeke, ticht by de flier, fûn se in stopkontakt. Se treau der de stekker fan de goudkleurige fôhn yn en liet har sokken om bar yn de hiteluchtstream wapperje, ôfwiksele mei har broek.

Nei in healoerke soe alles wol wer drûch wêze en soe se de minsken hjir freegje om har nei hûs te bringen.

Der stapte in jeugdich eaggjende man yn mei in glêdskearde kop en in keurich trimd burdsje, sa’n dy’t har beppesizzer wêze kinnen hie.

Hy kaam mei in blik fol begryp op Rosa ôf en knibbele by har del, as woe er har bleate skonken ynspektarje.

Dêrtroch waard se har efkes fierste bewust fan hoe meager oft se wie. ‘Goeiemiddei mefrou,’ sei Keurich Burdsje. ‘Ik bin fan de Dienst Geestelijke Mensenzorg. Sil ik jo efkes oerein helpe?’ Rosa woe sitten

bliuwe, want har broek wie noch net drûch, mar hy lústere net. Hy tilde har mei twa hannen profesjoneel op. No stie se dêr yn har ûnderbroek foar him en dat fûn se net noflik.

Se sei: 'Sorry, ik wie wiet.'

'Dat begryp ik,' sei Keurich Burdsje, 'dat kin elk oerkomme. Ik bin wol wat wend.'

'Nee, it wie it swimbad,' sei Rosa, 'en lokkich mar, want ik hie ek tsjin in flatgebou slaan kinnen.'

'Ja, ja,' sei Keurich Burdsje, 'dat tinke jo dus.'

'Nee,' sei Rosa, 'it wie de wyn. Wûnderlik, fine jo net?'

'Ja, ja,' sei Keurich Burdsje wer, 'dat tinke jo dus.'

Rosa woe har broek oandwaan, mar dat fûn Keurich Burdsje net fuortdaliks nedich.

Hy sei opnij dat er sokke situaasjes wend wie. En hy frege oft se noch wist wêr't se wenne.

'Ja, fansels wit ik wêr't ik wenje,' sei Rosa. 'Ik soe in bôle keapje en doe barde it.'

Hy frege oft se allinne wenne en Rosa fertelde dat har man al fyftjin jier dea wie.

Hy frege oft se bern hie.

'Nee, nee,' sei Rosa.

En doe sei er dat it sa't se der no oan ta wie better foar har wie om net mear allinne te wêzen, dat soe hiel ûnferstannich wêze, want wat se fertelde, dat koe fansels net. Se moast ûnrjochtmjittich dit hotel yn kuere wêze sûnder te witten wêr't se wie en de lift naam hawwe en ferdwaald wêze en op it dak yn it swimbad fallen wêze.

'Och nee,' sei Rosa. 'Ik sei dochs dat it de wyn wie? En ik kin prima allinne wêze, menear fan de Menselijke Zorgelijkheid.' Keurich Burdsje sei dat er wat regelje soe. Se moast mar rêstich wachtsjen bliuwe.

Rosa plofte yn de leunstoel. Se seach nei de keamerplant. Miskien seach hast gjinien ea nei dy keamerplant. Dy wie grif iensum. Planten

hawwe ek gefoel, hie se wolris lêzen, en dizze hie dúdlik in plantaardich soarte depressiviteit. Mar it wachtsjen duorre Rosa te lang. Fierste lang. It like wol oft se fergetten hiene dat se har yn dat keammerke parkeard hiene. Se die har klamme broek oan, en har sokken en skuon. Se sloech har gersgriene jas oer it skouder en rûn nei de ûntfangsthal fan it fiifstjerrehotel.

In eintsje by har wei, ticht by de grutte ruten oan de strjitkant, seach se in klútsje minsken stean. Se werkende it reade mantelpak, dy frou stie der dus ek by.

Keurich Burdsje seach se net. Dy wie grif noch hieltyd wat oan it regeljen.

It ploechje stie te sjen nei in kompjûterskerm en te praten oer de stoarm en wat dy teweibrocht hie. Der wie in soad omwaaid en ôfwaaid en fuortwaaid.

Rosa gie efter har stean. Se koe it skerm sjen. Se werkende wêr't de oaren nei seagen. It wie in nijsside mei filmkes, in hiele rige krekt ynkommen filmkes. Se gongen allegear oer de stoarm fan dy dei. Om bar waard der ien útfergrutte. Rosa seach mei en seach doe ynienen yn de grize loft, heech boppe reade dakken in gersgriene stip.

‘Dat bin ik!’ rôp se, ‘ik bin dat griene plúske dêr yn de loft! Sjoch mar, dizze jas hie ik oan! Ik bin it!’

Elk seach nei Rosa, nei har jas yn it echt, nei de gersgriene stip op it skerm en wer nei Rosa yn it echt.

‘Tk sei it dochs?’ sei se. ‘Jim leauden my net, he? It wie hearlik. Echt hearlik. As waard ik droegen. En soe ien my no nei hûs bringe wolle? Ik moat nammentlik noch in bôle keapje.’

Joke van Leeuwen hat it ferhaal skreaun yn opdracht fan ‘Stichting De Samenleesclub’ foar de Nationale Voorleeslunch 2026, dy’t de stichting jierliks organisearret. It ferhaal wurdt útstjoerd troch Omrop Max en yn it hiele lân troch bekende Nederlanners en lokale helden oan âlderein foarlêzen. Troch it hiele lân organisearret De Samenleesclub foar elkenien ‘samenleesclubs’. Mei-inoar lêze soarget foar wille, dat minsken inoar moetsje en mei-inoar prate yn buerthûzen, biblioteken en yn ’e soarch.

www.desamenleesclub.nl